

Міністерство освіти і науки України

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

педагогічний факультет

кафедра музичного мистецтва

ДИПЛОМНА РОБОТА

магістра

**з теми: «СТАНОВЛЕННЯ КОМПОЗИТОРСЬКОЇ ШКОЛИ ЕСТРАДНО-
ДЖАЗОВОГО АКОРДЕОННО-БАЯННОГО ВИКОНАВСТВА
УКРАЇНИ (XX – початок XXI ст.)»**

Виконав: студент
ММб 1 - М17 групи
спеціальності 014.13 Середня освіта
(Музичне мистецтво)
Пержул Юрій Васильович

Керівник:
Маринін І.Г., кандидат педагогічних
наук, доцент, професор кафедри
музичного мистецтва

Рецензент:
Лабунець В.М., доктор пед., наук,
професор кафедри музичного мистецтва

**Кам'янець-Подільський
2018**

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ СТАНОВЛЕННЯ ЕСТРАДНО-ДЖАЗОВОГО АКОРДЕОННО- БАЯННОГО ВИКОНАВСТВА в ХХ – на початку ХХІ ст.	7-22
1.1. Історико-мистецькі аспекти розвитку естрадно-джазового акордеонно- баянного виконавства в Україні (джерелознавчий аспект).....	7
1.2. Історико-культурні передумови умови зародження композиторської творчості в Україні та за рубежом.....	15
РОЗДІЛ II. ШЛЯХИ СТАНОВЛЕННЯ ЕСТРАДНО-ДЖАЗОВОЇ КОМПОЗИТОРСЬКОЇ АКОРДЕОННО-БАЯННОЇ ШКОЛИ В УКРАЇНІ в ХХ – на початку ХХІ ст.ст.	22-87
2.1. Періодизація етапів розвитку вітчизняного та зарубіжного естрадно- джазового акордеонно-баянного виконавства та його тенденції.....	22
2.2. Естрадно-джазові твори для акордеона/баяна в творчості українських композиторів другої половини ХХ ст.....	40
2.3. Синтез естрадно-джазового стилю з академічним модерном, авангардом, поставангардом в творчості українських композиторів кінця ХХ – початку ХХІ ст.	56
ВИСНОВКИ	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	79

ВСТУП

Актуальність дослідження. Розвиток естрадно-джазового акордеонно-баянного мистецтва в Україні тісно пов'язаний з процесом академізації та появою нових стильових напрямів інструментальної музики, які активно формувалися та еволюціонували за загальними законами розвитку музичного мистецтва. Процес становлення акордеонно-баянного естрадно-джазового виконавства дало потужний поштовх українським композиторам сучасності: В. Власову, А. Білошицькому, А. Гайденко, В. Зубицькому, Я. Олексіву, В. Рунчаку, А. Сташевському, Л. Самодаєвій, К. Цепколенко, О. Щетинському в створенні естрадно-джазового репертуару.

На сьогодні дослідження проблематики різнобічних аспектів естрадно-джазового виконавства в Україні знаходиться в полі зору низки українських науковців: Р. Безуглої [4;5], М. Булди [11], Г. Голяки [14], А. Гончарова [15], Ю. Дяченка [28], І. Єрґієва [30], Д. Кужелева [51], В. Марченка [56], Я. Олексіва [69], А. Семешка [80; 81; 82; 83; 84], А. Сташевського [87; 88; 89], А. Черноіваненко [96], М. Черепанина [109], Ю. Чумака [101; 102]. Серед таких: історія зародження та розвитку естрадного виконавства, аналіз композиторських стилів, формування естрадно-джазового репертуару для акордеона/баяна тощо.

Оригінальний естрадний репертуар для сучасного концертного акордеона/баяна, його високий потенціал популярності зумовлені багатими темброво-виражальними характеристиками інструмента, оригінальним естрадно-джазовим стилем виконання у сполученні з надзвичайно високим рівнем професійної майстерності виконавців. Сучасна естрадно-джазова акордеонно-баянна музика набуває яскраво виражених тенденцій оновлення музичної мови, що має прояв в унікальності темброво-фактурних засад музичного інструменталізму, появі нових прийомів гри, а також у театралізованій сценічності виконавства.

На тлі вищевикреслених тенденцій в контексті становлення естрадно-джазового акордеонно-баянного напрямку виконавства в окрему канву виокремлюється творчість українських композиторів.

Підвищена увага до цієї проблеми забезпечила її актуальність й зумовила необхідність усвідомити значимість ролі вітчизняних композиторів у створенні естрадно-джазового акордеонно-баянного репертуару та в становленні української композиторської школи естрадно-джазового акордеонно-баянного виконавства, що й спричинила вибір теми магістерської роботи **«Становлення композиторської школи естрадно-джазового акордеонно-баянного виконавства України (XX – початок XXI століть)»**

Метою дослідження є висвітлення етапів становлення української естрадно-джазової акордеонно-баянної композиторської школи в контексті виконавської та композиторської творчості, що стимулювали даний процес

Відповідно до мети дослідження передбачено вирішити такі **завдання:**

- проаналізувати наукову літературу щодо питання вивчення естрадно-джазового баянно-акордеонного виконавства кінця XX – початку XXI століть;
- окреслити історико-культурні передумови зародження композиторської творчості в Україні;
- розробити періодизацію етапів становлення вітчизняного і зарубіжного естрадно-джазового акордеонно-баянного виконавства;
- розробити періодизацію становлення української естрадно-джазової композиторської школи;
- проаналізувати синтез естрадно-джазового стилю з академічним модерном, авангардом, поставангардом в творчості українських композиторів кінця XX – початку XXI ст.

Об'єктом дослідження є акордеонно-баянне мистецтво України.

Предметом дослідження є творчість вітчизняних композиторів в XX – на початку XXI століть та їх внесок у становлення української композиторської школи естрадно-джазового акордеонно-баянного виконавства.

Методи дослідження: джерелознавчий (опрацювання наукової літератури для з'ясування історичних, політичних та соціокультурних реалій

в межах досліджуваного періоду); **музикознавчий** (аналіз музичний творів для акордеона/баяна); **порівняльно-історичний** (дослідження основних етапів становлення української естрадно-джазової композиторської школи), **біографічний** (з'ясування внеску вітчизняних композиторів у становлення естрадно-джазової акордеонно-баянної школи).

Практичне значення роботи. Матеріали магістерської роботи можуть використовуватися у процесі вивчення відповідних тем у низці навчальних дисциплін: «Інструментознавство та оркестрування», «Методика викладання гри на музичних інструментах», «Основний музичний інструмент та концертмейстерський клас», «Виконавська майстерність з фаху», «Оркестровий клас», «Практикум роботи з народно-інструментальними колективами» викладачами педагогічних училищ, училищ культури, музичних училищ, мистецьких факультетів вищих навчальних закладів.

Джерельною основою дослідження є наукові праці з історії української школи народно-інструментального мистецтва М. Давидова [19; 20], А. Душного [26; 27;], Є. Іванова [39; 40]; музикознавчі дослідження Л. Кияновської [41], О. Козаренка [43], В. Романка [78]; дисертаційні дослідження Р. Безуглої [4], М. Булди [11], Г. Голяки [14], А. Гончарова [15], Ю. Дяченка [28], І. Єргієва [30], Д. Кужелева [51], В. Марченка [55], Я. Олексіва [69], М. Черепанина [95]; праці М. Імханицького [36; 37; 38;], Л. Понікарової [75], А. Семешка [82-87], А. Сташевського [91-93], А. Черноіваненко [100;101; 102], Ю. Чумака [103; 104], В. Шафети [105; 106]; довідники та словники А. Басурманова [2;3], М. Давидова [20;21], А. Душного [27], А. Мірека [59], А. Семешка [80], К. Цепколенко [97], в яких висвітлюються історико-мистецькі та теоретико-методологічні аспекти розвитку акордеонно-баянної музики, формування основ виконавської майстерності акордеоніста/баяніста, еволюція естрадно-джазового стилю тощо.

Хронологічні межі дослідження охоплюють ХХ – початок ХХІ століть, оскільки в окреслений період простежується інтенсивний процес становлення української композиторської школи естрадно-джазового

акордеонно-баянного виконавства, який позитивно вплинув на розвиток акордеонно-баянного виконавства в Україні та в світі.

Апробація дослідження відбулась через оприлюднення головних положень магістерської роботи на щорічній звітній науково-практичній конференції студентів і магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка 10 квітня 2018 року (тема доповіді: «Інноваційні підходи в навчанні учнів в класі акордеона засобами естрадного музичного мистецтва») та обговорення матеріалів роботи на попередньому захисті на засіданні кафедри музичного мистецтва 22 листопада 2018 року (протокол № 4).

Структура магістерського дослідження. Робота містить вступ, два розділи, п'ять параграфів, висновки, список використаної літератури (108 позицій).

Загальний обсяг роботи – 88 сторінок.

ВИСНОВКИ

Отже, у процесі нашого дослідження було з'ясовано, що основними **передумовами** зародження композиторської естрадно-джазової акордеонно-баянної творчості є:

- взаємодія імпровізаційного виконавства і аматорського авторства самодіяльних баяністів;
- масова народна популярність акордеона/баяна;
- стрімке піднесення виконавського рівня баяністів 20–30-х рр. в академічному руслі, що значно стимулювали інтерес композиторів до акордеона/баяна.

На основі опрацювання наукових джерел, нами встановлено, що процес становлення української естрадно-джазової акордеонно-баянної композиторської школи відбувався протягом трьох етапів:

- **перший етап** (кінець 20-40-ві рр. ХХ ст.), де композиторська естрадно-джазова акордеонно-баянна творчість започатковується на основі взаємодії імпровізаційного виконавства і стихійного авторства самодіяльних акордеоністів/баяністів та появою перших естрадно-джазових творів;
- **другий етап** (50-80-ті рр. ХХ ст.) демонструє процес професіоналізації та академізації естрадно-джазового напрямку в творчості композиторів, появою перших композиторських видань (В. Власов, А. Гайденко, М. Різолі, К. Мясков, В. Подгорний).
- **третій етап** (80-х рр. ХХ ст. й до сьогодні) характеризується синтезом естрадно-джазового стилю з іншими виконавськими течіями (модерн, авангард, постмодерн тощо) (В. Власов, А. Білошицький, В. Зубицький, Я. Олексів, В. Рунчак, А. Сташевський, Л. Самодаєва, К. Цепколенко, О. Щетинський).

За результатами нашого дослідження встановлено, що важливими чинниками розвитку естрадно-джазового акордеонно-баянної творчості українських композиторів є:

- зростання рівня виконавської майстерності виконавців, що значно стимулював композиторську творчість;
- поява готово-виборних, багато-тембрових акордеонів/баянів та їх вдосконалення значно стимулювали композиторську творчість, яка вирізнялася запровадженням новацій в інструментальній мові;
- процес академізації акордеонно-баянного виконавства, що передбачав використання єдиних навчальних програм, творів українських композиторів для баяна й акордеона, науково-методичної та нотної літератури, мав потужний вплив на професіоналізацію естрадно-джазової акордеонно-баянної підготовки, а відтак, значно прискорив становлення української естрадно-джазової композиторської школи.

Визначено роль низки композиторів – представників естрадно-джазового акордеонно-баянного напрямку в створенні української естрадно-джазової композиторської школи (В. Власов, А. Гайденко, А. Білошицький, В. Зубицький, М. Різоль, Я. Олексів, В. Рунчак, А. Сташевський, Ю. Шамо) та поява перших композиторських збірок.

З'ясовано, що в процесі становлення української акордеонно-баянної композиторської школи естрадно-джазового спрямування в творах композиторів простежуються тенденції:

- відступу від традиціоналізму;
- набуття акордеоном/баяном статусу тембрового виразника сучасних музичних ідей;
- ускладнення інтонаційності музичної мови та інтенсивного оновлення виразових форм та спроб піднести акордеонно-баянну музику на рівень модерного мистецтва, що істотно виокремлює їх репертуарний доробок з контексту мовного традиціоналізму попередніх років;
- використання великого спектру специфічних виконавських прийомів фонічного забарвлення, «вібрато», «тремоло», «рикошет»,

«нетемпероване гліссандо», «ефекти перкусії», «гра тембрів», зразки баянно-ударного фонізму, кластери, тощо);

- формування нової мовностильової структури естрадно-джазової акордеонно-баянного репертуару через синтезування з іншими виконавськими стилями.

Безумовно, становлення української естрадно-джазової композиторської акордеонно-баянної школи відбувалося на основі інноваційних підходів, відкритій активній пошуковості у сфері сучасних музичних ідей та композиторських технік, що є результатом творчих прагнень українських композиторів піднести акордеон/баян до рівня елітарного мистецтва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бабіч Д. Р. Формування виконавської майстерності майбутніх артистів естрадних ансамблів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. Київ. 2004. 21 с.
2. Басурманов А. Справочник баяниста. Москва : Сов. композитор, 1986. 424 с.
3. Басурманов А. Баянное и аккордеонное искусство: справочник / Под общ. ред. проф. Н. Я. Чайкина. Москва : Кифара, 2003. 560 с.
4. Безугла Р. Баянне мистецтво в музичній культурі України (друга половина ХХ століття) : автореф. дисерт. канд. мист-ства : 17.00.01. Київ, 2004. 19 с.
5. Безугла Р. І. Баянне мистецтво в музичній культурі України (друга половина ХХ століття) : дисер. канд. мист-ва : 17.00.01. Київ, 2004. 200 с.
6. Бендерский Л.Г. Киевская школа воспитания исполнителей на народных инструментах. Из 50-летнего опыта кафедры Киевской консерватории (1928-1978). Свердловск : 1992. 120 с.
7. Берегова О. Постмодернізм у камерних творах українських композиторів Київ, 1999. 141 с.
8. Берегова О. Сильові тенденції в камерній музиці українських композиторів 80-90-х років ХХ сторіччя. Ситуація постмодерну // Українське музикознавство. Київ : Музична Україна, 2000. Вип. 29. С. 103–108.
9. Бычков В. Баянно-акордеонная музыка России и Европы, в 2-х кн. Аккордеонная музыка Европы. Челябинск, 1977. 290 с.
10. Боднар Л. Георгій Казаков – маестро української школи гри на народних інструментах // Записки наукового товариства імені Тараса Шевченка: Праці музикознавчої комісії. Львів : НТШ, 2004. Том ССXLVII. С. 435-444.
11. Булда М. В. Естрадно-джазова музика в акордеонно-баянному мистецтві України другої половини ХХ – початку ХХІ століття : композиторська творість і виконавство : автореф. дисерт. канд. мист-ства : 17.00.03. Харків, 2007. 21 с.
12. Власов В. Г. Стили в искусстве : Словарь. – СПб. : Лита. Москва, 1998. Т. 1. 672 с.

13. Власов В. П. О творческой деятельности И. Яшкевича // Баян и баянисты. Москва : Сов композитор, 1984. Вып. 6. С. 3–26.
14. Голяка Г. Творчість Володимира Зубицького в контексті розвитку сучасного баянного репертуару : автореф. дис. канд. мист. : 17.00.03. Харків, 2009. 16 с.
15. Гончаров А. Нефольклорні тенденції у баянній творчості у В. Зубицького : автореф. дис. канд. мист. : 17.00.03. Київ, 2006. 17 с.
16. Гордійчук М. Українська радянська симфонічна музика Київ : Музична Україна, 1969. 426 с.
17. Давидов М., Самітов В. Анатолій Білошицький «Перерваний каданс» // Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа) : підручник. Київ, 2005. С. 229–232.
18. Давидов М. Проблеми розвитку академічного народно-інструментального мистецтва в Україні : зб. статей. Київ : вид-во ім. Олени Теліги, 1998. 207 с.
19. Давидов М. Київська академічна школа народно-інструментального мистецтва: посібник для вищих муз. навч. закл. Київ, 1998. 223 с.
20. Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа) : підручник. Київ : НМАУ ім. П. Чайковського, 2005. 420 с.
21. Давидов М. Виконавське музикознавство : енциклопедичний довідник. Луцьк : ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2010. 400 с.
22. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття) Київ, 1994. 61 с.
23. Дорохін В. Г. Принципи та фактори артикуляції у виконанні на баяні: автореф. дисер. кандидата мист.-ства : 17.00.03. Київ, 2010. 19 с.
24. Душний А. Анатолій Онуфрієнко: життя присвячене музиці: монографія / За заг. ред. Б. Пица. Дрогобич: Посвіт, 2010. 328 с.
25. Душний А. До питання репертуарного забезпечення Львівської баянної школи на зламі століть // Музикознавчі студії Інституту мистецтв Волинського НУ імені Лесі Українки та НМАУ ім. П. Чайковського : зб. наук. пр. / [упор. О. І. Коменда]. Луцьк, 2010. Вип. 6. С. 244–256.

26. Душний А., Пиц Б. Львівська школа баянно-акордеонного мистецтва: довідник. Дрогобич : Посвіт, 2010. 216 с.
27. Душний А., Пиц Б. Творчість композиторів Львівської баянної школи : навчальний посібник. / А. Душний, Б. Пиц. – Дрогобич : Посвіт, 2010. 160 с.
28. Дяченко Ю.С. Естрадно-джазовий напрям баянно-акордеонного мистецтва ХХ – початку ХХІ століть: композиторські та виконавські виміри: дисер. канд. мистецтв. : 17.00.03. Харків, 2017. 208 с.
29. Ергиев И. Аккордеон в творчестве Людмилы Самодаевой // Музичне мистецтво і культура. Одеса : «Друк». 2003. Вип. 4. Кн. 1. С. 208–215.
30. Єрґієв І. Український «модерн-баян» як феномен світового мистецтва : автореф. дис. канд. мист. : 17.00.03. Одеса, 2006. 21 с.
31. Єрґієв І. Д. Мистецтво українського «модерн-акордеона» у світовому процесі. Київ, 2004. Вип. 40, Кн. 10. С. 150–161.
32. Заєць В. Авторські школи в контексті розвитку традицій виконавського мистецтва: нове в школі М.А.Давидова // Феномен школи в музично-виконавському мистецтві: тези міжнар. наук.-теорет. конф. / Ред.-упоряд.: Давидов М.А., Сумарокова В.Г. Київ : НМА ім. П. Чайковського, 2005. С. 36-37.
33. Задерацкий В. О некоторых новых стилевых тенденциях и композиторском творчестве 60-х – 70-х годов // Музыкальная культура УССР. / В. Задерацкий. Москва : Музыка, 1970. С. 416–450.
34. Земцовский И. Фольклор и композитор. Ленинград–Москва : сов. композитор, 1980. 174 с.
35. Имханицкий М. Что же такое баян как украинский народный инструмент // Народно-інструментальне мистецтво на зламі ХХ – ХХІ століть: Зб. мат. міжн. наук.-практ. конф. (ДДПУ ім.І. Франка, 25.03.07, м. Дрогобич) / Ред.-упоряд. А. Душний, С. Карась, Б. Пиц. Дрогобич : Посвіт, 2007. С. 136-147.
36. Имханицкий М.И. История баянного и аккордеонного искусства: учебное пособие. Москва, 2006. 520 с.

37. Імханицький М. Віктор Власов // Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа) : підручник. Київ, 2005. С. 232–235.
38. Іванов Є. Академічне баянно-акордеонне мистецтво на Україні: автореф. дис. канд. мистецтв. : 17.00.02. Київ, 1995. 17 с.
39. Іванов Є. Гармоніки, баяни, акордеони (духовні та матеріальні аспекти функціонування в музичній культурі України ХІХ–ХХ ст.). Суми, 2002. 70 с.
40. Іванов М. Русская семиструнная гитара. Москва–Ленинград, 1948. 151 с.
41. Кияновська Л. Українська музична культура. Тернопіль : СМП «Астон», 2000. 521 с.
42. Козаренко О. Музична Б. Лятошинського в умовах стратифікації національного музично-семіотичного процесу // Українське музикознавство: Науковий вісник НМАУ ім. П. Чайковського. Київ, 2000. Вип. 46. С. 116–121.
43. Козаренко О. Українська національна музична мова: генеза та сучасні тенденції розвитку : автореф. дис. канд. мист. : 17.00.03. Київ, 2001. 35 с.
44. Конен В. Рождение джаза. Москва : Совет. композитор, 1984. 312 с.
45. Концепція національного виховання. // Рідна школа. 1995. № 6. 24 с.
46. Конькова Г. На пути к подлинным открытиям // Советская музыка / Г. Конькова. М., 1986. № 3. С. 19.
47. Костюк Н. Невідома сучасність (на матеріалі творів духовної тематики О. Щетинського) // Українське музикознавство. Київ, 1999. С. 92–102.
48. Князєв В.Ф. Еволюція виконавської техніки в українській баянній школі (друга половина ХХ століття) : автореф. дис... канд.. мист-ва : спец. 17.00.03. Київ, 2005. 20 с.
49. Кужелєв Д. Художні тенденції розвитку академічного баянного виконавства у другій половині ХХ ст. : автореф. дис... канд. мист. : спец. 17.00.01. Київ, 2002. 20 с.
50. Кужелєв Д. О. Баянна творчість українських композиторів : навч. посіб. Львів : Сполом, 2011. 208 с.

51. Липс Ф. К вопросу об исполнении современной музыки для баяна // Вопросы профессионального воспитания баяниста : труды ГМПИ им. Гнесиных. Москва, 1980. Вып. 48. С. 52–73.
52. Липс Ф. Творчество Владислава Золотарёва // Баян и баянисты. Москва : сов. композитор, 1984. Вып. 6. С. 27–68.
53. Львівська баянна школа та її видатні представники (70-річчю від дня народження А. Онуфрієнка присвячується) : зб. мат. наук.-практ. конф. / Упоряд. А. Душний, І. Фрайт, С. Карась. Дрогобич : Коло, 2005. 148 с.
54. Львівська баянна школа та її видатні представники. Михайлу Оберюхтіну присвячується: Зб. мат. міжн. наук.-практ. конф. / Ред.-упоряд. А. Душний, Б. Пиц, С. Карась. Дрогобич : Посвіт, 2006. 160 с.
55. Марченко В. В. Історико-культурні виміри еволюції акордеонного мистецтва в Україні (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.). – дисер...
...канд. мистецтв. : 26.00.01. Київ. 2017. 211 с.
56. Мирек А. Из истории аккордеона и баяна. Москва : Музыка, 1967. 195 с.
57. Мирек А. Гармоника. Прошлое и настоящее. Москва : Интерпракс, 1994. 534 с.
58. Мирек А. Гармоника : прошлое и настоящее : научно-историческая энциклопедическая книга. Москва : Велес, 1995. 276 с.
59. Міщенко О. Анатолій Гайденко // Давидов А. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа) : підручник. Київ : 2005. С. 236–237.
60. Музыкальная энциклопедия. Москва, 1976. Т. 3. 719 с.
61. Музыкальная энциклопедия. // Советская энциклопедия. Москва, 1982. Т. 5. 838 с.
62. Музыкальный энциклопедический словарь. / Гл. ред. Г. Келдыш. Москва, 1990. 672 с.
63. Муха А. Союз композиторов Украины : справочник. Київ, «Музична Україна», 1984. 148 с.
64. Назаренко А., Кононова О. Володимир Підгорний. Київ : Музична Україна, 1992. 46 с.

65. Народно-інструментальне мистецтво на зламі ХХ – ХХІ століть : Зб. мат. III Всеукр. наук.-практ. конф. (Дрогобич, ДДПУ ім. І. Франка, 19.03.10) / Ред.-упоряд. А. Душний, Б. Пиц. – Дрогобич: Посвіт, 2010. 108 с.
66. Народно-інструментальне мистецтво на зламі ХХ – ХХІ століть : Зб. мат. міжн. наук.-практ. конф. (Дрогобич, ДДПУ ім. І. Франка, 25.03.07) / Ред.-упоряд. А. Душний, Б. Пиц, С. Карась. Дрогобич : Посвіт, 2007. 264 с.
67. Народно-інструментальне мистецтво на зламі ХХ–ХХІ століть : Зб. мат. II міжн. наук.-практ. конф. (Дрогобич, ДДМУ ім. В. Барвінського, 25.03.09) / Ред.-упоряд. А. Душний, Б. Пиц, С. Карась. Дрогобич : Посвіт, 2009. –128 с.
68. Національна доктрина розвитку освіти // Освіта. – 2001, 24-31 жовтня.
69. Олексів Я. В. Рецепція жанрів сюїти і партити в українській баянній музиці другої половини ХХ століття : автореф. дис. ...канд. мистецтвознавства : 17.00.03. Львів, 2011. 20 с.
70. Невенчаная Т. Игорь Шамо. Київ : Музична Україна, 1982. 88 с.
71. Пасічняк Л. Особливості формування репертуарних тенденцій академічних народно-інструментальних ансамблів. // Феномен школи в музично-виконавському мистецтві: тези міжн. конф. (22–23 березня 2005 р., Київ). Київ, 2005. С. 63–65.
72. Пасічняк Л. Творчість українських композиторів для сучасних академічних народно-інструментальних ансамблів. // Творчість композиторів України для народних інструментів: Зб. мат. міжн. наук.-практ. конф. (Львів, ДДМА ім. М. Лисенка, 10.04. 2006). Дрогобич : Посвіт, 2006. С. 76-89.
73. Пиц Б. Перший професійний композитор – баяніст Львівщини // Музикознавчі студії. Наукові записки ЛДМА ім. М. Лисенка. Вінниця : Нова книга, 2006. Вип. 11. С. 93–107.
74. Поникарова Л. Баян в народно-инструментальном жанре Украины. Харьков : Торнадо, 2003. 104 с.

75. Попович Н. М. Педагогічні умови розвитку художнього смаку у студентів класу акордеона засобами естрадного мистецтва: автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2005. 18 с.
76. Ржевская М. Модернізм і авангард : до уточнення змісту понять // Музична україністика: сучасний вимір. Київ–Івано-Франківськ, 2008. С. 50–62.
77. Романко В. Духовна тематика у творчості Івана Тараненка // Музична україністика: сучасний вимір. Київ–Івано-Франківськ : 2008. Вип. 2. С. 239–245.
78. Самітов В. З. Теоретичні основи фахового мислення музиканта–виконавця як критерій професійної майстерності: монографія. Луцьк : ПрАТ «Волинська обласна друкарня», 2011. 272 с
79. Самойленко О. Поняття «школи» в системі сучасного гуманітарного знання // Феномен школи в музично-виконавському мистецтві: Тези міжнар. наук.-теорет. конф. / Ред.-упоряд. : Давидов М., Сумарокова В. – Київ, 2005. С. 10–12.
80. Светов А. Харківська баянна школа та її видатні представники // Харків у контексті світової музичної культури: події та люди [Текст]: мат. міжнр. наук.-практ. конф., 3-4 квітня, 2008 р. / ХДАК; заг. ред. В.М. Шейка; відп. ред. І.І. Польська. Харків, 2008. – С. 67-68.
81. Семешко А. Виконавська майстерність баяніста. Тернопіль: навчальна книга – Богдан, 2009. 144 с.
82. Семешко А. Віктор Власов. Київ : Асо орus, 2004. 112 с.
83. Семешко А. Володимир Подгорний // Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа) : підручник. Київ : 2005. С. 254–255.
84. Семешко А. Передмова до нотного збірника «Твори для баяна В. Дікусарова». Київ : Музична Україна, 1991. С. 3–4.
85. Семешко А., Кміть О. Передмова до «В лабіринтах душі» В. Власова. Тернопіль : навчальна книга «Богдан», 2005. С. 2.

86. Семешко А. Баянно-акордеонне мистецтво України на зламі ХХ–ХХІ століть: Довідник. Тернопіль: навчальна книга «Богдан», 2009. 244 с.
87. Сохор А. Социология и музыкальная культура. Москва, 1975. 202 с.
88. Сумарокова В. Виконавська школа: традиція, метод, методика // Феномен школи в музично-виконавському мистецтві: тези міжнар. наук.-теорет. конф. Київ : НМА ім. П. Чайковського, 2005. С. 7-8.
89. Спешилова О. Особенности развития аккордеонного искусства в России : автореф. дисс... канд. искус-ия. Уфа, 2006. 22 с.
90. Сташевський А. Я. Баянне мистецтво України: тенденції розвитку оригінальної музики та індивідуальне втілення жанрово-стильового аспекту у творчості Володимира Рунчака : автореф. дис... канд.. мист-ва : спец. 17.00.03. Київ, 2004. 20 с.
91. Сташевський А. Великі жанри в українській музиці для баяна : монографія. Луганськ : Поліграфресус, 2007. 159 с.
92. Сташевський А. Нариси з історії української музики для баяна : навч. посібник. Луганськ : Поліграфресус, 2006. 152 с.
93. Стельмашенко О. Костянтин Мясков. / О. Стельмашенко. Київ : Музична Україна, 1981. 48 с.
94. Творчість композиторів України для народних інструментів: зб. мат. наук.-практ. конф. (Львів, ЛДМА ім. М.Лисенка, 10.04.2006) / Ред.-упоряд. А. Душний, Б. Пиц, С. Карась. Дрогобич : Посвіт, 2006. 116 с.
95. Тормахова В. М. Українська естрадна музика і фольклор: взаємопроникнення і синтез : автореф. дис. ...канд. мистецтв. : 17.00.03. Київ, 2007. 18 с.
96. Холопов Ю. Изменяющееся и неизменное в эволюции музыкального мышления // Проблемы традиций и новаторства в современной музыке. – Москва : сов. композитор, 1982. С. 52–104.
97. Цепколенко К. Сучасні композитори України: Довідник. Одеса : Асоціація «Нова Музика», 2002. 111 с.

98. Черепанин М.В., Булда М.В. Естрадний олімп акордеона: монографія Івано-Франківськ : Видавництво «Лілея–НВ», 2008. 256 с.
99. Черноіваненко А. Фактура у визначенні речовості в баянному мистецтві композиторської і виконавської творчості // Науковий вісник НМАУ ім. П. Чайковського. Серія: Музичне виконавство. Київ : НМАУ ім. П. Чайковського, 2000. Вип. 14. Кн. 6. С. 199–207.
100. Черноіваненко А. Тематичні функції фактури в баянних творах С. Губайдуліної, Е. Денісова, К. Цепколенко // Музичне мистецтво і культура. Одеса : «Друк». 2003. Вип. 4. Кн. 1. С. 80–89.
101. Чумак Ю. Види діяльності В. Власова та їх проєкція на баянну творчість // Мистецька освіта в контексті європейської інтеграції: теоретичні та методичні засади розвитку / Мат. II міжн. наук. конф. (Суми, СДПУ ім. А. Макаренка, 28–30 вересня 2010 р.). Суми, 2010. С. 207–208.
102. Чумак Ю. Творча особистість В. Власова в контексті музичної україністики // Музикознавчі студії інституту мистецтв Волинського НУ ім. Лесі Українки та НМАУ імені П. Чайковського : Зб. наук. пр. / [упор. О. І. Коменда]. Луцьк, 2010. Вип. 6. С. 80–87.
103. Шафета В. Репертуарна спрямованість гармоністів та акордеоністів-баяністів кінця XIX – початку XX століть // Актуальні питання баянно-акордеонного виконавства та педагогіки в мистецьких навчальних закладах / Ред.-упор. та відп. за вип. А. Я. Сташевський. Луганськ : Поліграфресурс, 2010. Вип. 4. С. 94–100.
104. Щетинский А. Баян вчера, сегодня, завтра // Советская музыка. 1990. № 2. С. 63–66.
105. Шрамко О.І. Культура – індивідуальний досвід – музичне виконавство як форма його буття : Філософсько-антропологічні питання. Київ : Стилос, 1999. 165 с.
106. Черноіваненко А. Фактура у визначенні виражальних властивостей баянної музики : автореф. дис. канд. мистецтв. : 17.00.03. 2001. 20 с.

107. Черноіваненко А. Динаміка національного та розвиток баянного мистецтва / А. Черноіваненко // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського : Культурологічні проблеми української музики. Київ : Кий, 2002. Вип. 16. С. 355–364.
108. Черепанин М.В. Естрадний олімп акордеона: монографія Івано-Франківськ : Вид-тво «Лілея-НВ», 2008. 256 с.